

EFRAG
Attn. Mr Jean-Paul Gauzès,
President of the EFRAG Board
35 Square de Meeûs
B-1000 Brussels
Belgique

Secretariaat:
Antonio Vivaldistraat 2, 1083 GR Amsterdam
Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam

T +31(0)20 301 03 91
secretariaat@rjnet.nl
www.rjnet.nl

Our ref : RJ-EFRAG 607 C
Direct dial : Tel.: (+31) 20 301 0259
Date : Amsterdam, 30 juni 2021
Re : Comments on EFRAG's 'Discussion Paper Accounting For Crypto-Assets (Liabilities): Holder and Issuer Perspective'

Dear members of the EFRAG Board,

The Dutch Accounting Standards Board (DASB) appreciates the opportunity to comment on EFRAG's 'Discussion Paper Accounting For Crypto-Assets (Liabilities): Holder and Issuer Perspective' (hereafter: 'discussion paper')

Companies in the Netherlands currently do not use cryptocurrencies widely and therefore our experiences with accounting for crypto-assets (liabilities) in practice are very limited (*your question 1*). Accordingly, in this letter we would like to respond on a number of key items covered in your discussion paper. In 2018, the DASB has made its own assessment in respect of cryptocurrencies from a holder's perspective under Dutch GAAP. Based on this assessment the DASB concluded that, at present, a crypto currency should not be considered as cash or cash equivalents and is not a financial instrument. Depending on the objective of holding a crypto currency it can be considered as: an intangible fixed asset, inventory or another investment. The measurement base of these type of assets under Dutch GAAP are:

- intangible fixed assets: at cost or – under specific conditions – at current value;
- inventory: at cost;
- other investments: at cost, at current value through equity or at current value through profit or loss.

The publication of the outcome of our assessment is enclosed to this letter (*RJ-Uiting 2018-7: 'Overwegingen ten aanzien van de verwerking van cryptocurrencies in de jaarrekening'*.)

In our assessment the DASB noticed similar issues from a holder's perspective as addressed in EFRAG's discussion paper and hence we have no additional experiences to share with EFRAG as part of this consultation. In addition, we concur with the issues addressed by EFRAG in the discussion paper from an issuer's perspective.

Crypto assets and liabilities is an all-encompassing term, consisting of a very wide variety of products – or instruments – with different terms and conditions (*your questions 3 and 4*). In our view it is not easy to define the nature of a crypto asset or liability. From a holder's perspective we do not consider cryptocurrencies as cash and cash equivalents as cryptocurrencies do not have all of the related characteristics, similar to IFRS IC's view in its June 2019 meeting. In addition, we do not consider cryptocurrencies as a financial asset as these do not contain a contractual right to receive cash or to exchange a financial instrument. From an issuer's perspective we concur with the analysis in the discussion paper that, depending on the characteristics and contractual terms, the identified possible applicable accounting for the issuance of crypto-instruments can be accounted for in accordance with IAS 32 (and IFRS 9), IFRS 15 or IAS 37. That shows that the nature and terms of such issued instruments needs to be considered in order to apply the appropriate accounting principles.

With respect to the measurement of crypto-instruments, the DASB is of the opinion that IFRS 13 currently provides an adequate basis to determine the fair value of the crypto-instruments (*your question 5*). Future developments should be monitored whether IFRS 13 needs to be amended. Alternatively, we believe that based on facts and circumstances measurement at cost might be a suitable accounting policy for crypto-instruments.

The DASB discussed the proposed possible approaches to the way forward as presented in the discussion paper (*your question 2*). We are in favor of option 3 to contemplate developing a new standard. Based on the expectation that crypto-instruments will be used more frequently in the future, we expect an inherent increase of questions on the accounting of crypto-instruments (and other digital or virtual instruments) and therefore we are of the opinion that clarification is needed. We believe there is no urgency to develop a new standard, but in the longer term there could be a need for it, for instance when crypto currencies will be (more) regulated. The environment around crypto-instruments is subject to rapid changes and it is suggested that the IASB continues to monitor developments in this area in order to determine the IASB's priority in developing a new standard.

The DASB believes that option 2 is not the best solution as the terms and conditions of a specific crypto-instrument should be evaluated to consider which IFRS standard would be applicable. The wide variety of crypto-instruments could potentially impact a large number of IFRS requirements over multiple IFRS standards as crypto-instruments can be identified as an intangible asset, a financial asset, inventories, financial instruments, cash and cash equivalents, equity or liability. This would probably result in a large number of amendments in several standards and detailed scope definitions in the standards may be needed. This might lead to complexity in order to determine which standard is applicable. It also questions whether it will result in robust standards that can be applied when new digital instruments will be introduced in the future.

Considering the above, the DASB considers option 1 as the less favorable solution.

Finally, we noticed the IASB could consider developing a new standard applicable to other types of 'alternative investments' (*your question 6*). In addition to cryptocurrencies we believe that more products or instruments could be considered to be included in the scope of such a new standard like gold, fine arts (e.g. paintings) and other collections (e.g. classic cars). We also noticed that digital instruments are rapidly evolving such as digital art (embedded in so-called non-fungible tokens). We recommend IASB to evaluate the added value of including in the new standard with the objective to also provide new or additional accounting guidance for specific crypto or digital instruments as well as it should be sufficiently robust for all types of (digital) alternative investments; both existing and future products or instruments. From a holder's perspective the IASB issued in the past a separate standard: IAS 25 Accounting for Investments. Although this standard has been superseded for a while a revival of such standard can be useful.

We will be pleased to give you any further information that you may require.

Yours sincerely,

Gerard van Santen
Chairman Dutch Accounting Standards Board

Enclosure: *RJ-Uiting 2018-7: 'Overwegingen ten aanzien van de verwerking van cryptocurrencies in de jaarrekening'*

RJ-Uiting 2018-7: ‘Overwegingen ten aanzien van de verwerkingswijze van cryptocurrencies in de jaarrekening’.

1. Inleiding

Deze RJ-Uiting dient gelezen te worden als een discussiestuk en heeft niet de status van een (ontwerp-)Richtlijn. De Raad voor de Jaarverslaggeving (‘RJ’) heeft uit de praktijk vragen ontvangen over de verwerkingswijze van cryptocurrencies in de jaarrekening. Een cryptovaluta (hierna: *cryptocurrency*) heeft betrekking op een vorm van uitwisselen van digitale munten. Cryptocurrency wordt met software gecreëerd. Voorbeelden van bekende cryptocurrencies zijn: bitcoin, litecoins en ripple. Een cryptocurrency is niet gekoppeld aan een fysieke valuta en wordt (op dit moment) niet ondersteund door een overheid, centrale bank, juridische entiteit, onderliggende waarde of grondstof. Er zijn vele soorten van cryptocurrencies die bestaan in verschillende stadia van volwassenheid. Cryptocurrencies kunnen ‘genoteerd’ zijn op uitwisselingsplatformen met als tegenwaarde een valuta (dat wil zeggen een prijs uitgedrukt in een valuta zoals bijvoorbeeld de US dollar).

Deze RJ-Uiting heeft als doel om een algemene beschouwing te geven hoe een cryptocurrency als een actief binnen Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen kan worden geclassificeerd en gewaardeerd. Het betreft de classificatie en waardering in het geval dat een rechtspersoon een cryptocurrency houdt en heeft verkregen door ruil of koop. Deze RJ-Uiting gaat niet in op de classificatie en waardering van een cryptocurrency die door een rechtspersoon wordt uitgegeven (bijvoorbeeld via een zogenoemde *Initial Coin Offering – ICO*) of cryptocurrencies die door een rechtspersoon worden vervaardigd via het delven (*mining*).

2. Verwerking van cryptocurrencies in de jaarrekening

De RJ is van oordeel dat cryptocurrencies niet voldoen aan de definitie van liquide middelen of een financieel actief. Daarmee kunnen ze niet als zodanig worden verwerkt in de jaarrekening.

Liquide middelen zijn instrumenten in de vorm van papier of een munt (chartaal geld) of een tegoed op een bank (giraal geld). Deze gelden worden uitgegeven door een overheid dan wel door onder toezicht van de overheid staande instellingen. Cryptocurrencies worden echter niet uitgegeven of ondersteund door een overheid, en ook niet door een instelling onder toezicht van een overheid. Derhalve zijn cryptocurrencies naar het oordeel van de RJ geen liquide middelen. Voorts betreft

het bezit van een cryptocurrency veelal geen contractueel recht om liquide middelen of een ander financieel actief te ontvangen, waarmee een cryptocurrency naar het oordeel van de RJ evenmin aan de definitie van een financieel instrument voldoet.

De mogelijke verwerkingswijze is afhankelijk van de doelstelling van het houden van cryptocurrencies. Cryptocurrencies kunnen bijvoorbeeld worden gehouden voor een langere termijn, voor onderzoeksprojecten, voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering of als een belegging. Afhankelijk van de doelstelling van het houden van cryptocurrencies kunnen cryptocurrencies volgens de RJ worden aangemerkt als:

- immateriële vaste activa;
- voorraden; of
- andere beleggingen.

De bij deze jaarrekeningposten behorende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn dan van overeenkomstige toepassing. Dit betekent voor cryptocurrencies dat:

- immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of – onder voorwaarden – tegen actuele waarde (zie RJ 210 Immateriële vaste activa);
- voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (zie RJ 220 Voorraden);
- andere beleggingen in overeenstemming met artikel 2:384 BW kunnen worden gewaardeerd tegen kostprijs of actuele waarde. Indien tegen actuele waarde wordt gewaardeerd, kunnen de waardeveranderingen worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening of eerst via de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen en bij realisatie in de winst-en-verliesrekening.

In bovenstaande gevallen worden – indien van toepassing – onder meer de bepalingen ten aanzien van het onderscheid vaste en vlottende activa, bijzondere waardeverminderingen en het vormen van een herwaarderingsreserve in acht genomen.

De bepalingen ten aanzien van immateriële vaste activa en voorraden zijn reeds uitgewerkt in de Richtlijnen. Om die reden geeft de RJ in onderdeel 3 van deze RJ-Uiting nadere overwegingen wanneer cryptocurrencies worden beschouwd als een andere belegging

3. Overwegingen als cryptocurrencies worden beschouwd als een andere belegging

Een belegging kan worden gedefinieerd als een actief dat wordt aangehouden om opbrengsten of waardevermeerdering, of beide, te realiseren, en niet is bedoeld voor gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening, of voor verkoop als onderdeel van de gewone bedrijfsuitoefening.

Als een cryptocurrency wordt gehouden voor verkoop als onderdeel van de gewone bedrijfsuitoefening, dan moet gedacht worden dat het wordt gehouden als middel om te ruilen. Dan voldoet het naar het oordeel van de RJ niet aan de definitie van een belegging. Ook als een cryptocurrency wordt gehouden voor gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening, is de cryptocurrency naar het oordeel van de RJ geen belegging. Dan zal een cryptocurrency bijvoorbeeld kunnen worden aangemerkt als voorraden of immateriële vaste activa.

Als een cryptocurrency wordt beschouwd als een andere belegging dan gelden de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Artikel 2:384 lid 7 BW bepaalt dat waardevermeerderingen van andere beleggingen die tegen actuele waarde worden gewaardeerd, onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening kunnen worden verantwoord. Indien er geen frequente marktnotering bestaat,

wordt op grond van artikel 2:390 lid 1 BW ten laste van de vrije reserves of uit het resultaat van het boekjaar een herwaarderingsreserve gevormd. Er wordt geen herwaarderingsreserve gevormd indien een frequente marktnotering bestaat.

RJ 240.224 stelt dat van frequente marktnoteringen volgens de Memorie van toelichting sprake is indien activa onmiddellijk tegen een genoteerde prijs op een liquide markt kunnen worden verkocht. Volgens de Nota van toelichting bij het Besluit actuele waarde is sprake van een liquide markt indien de desbetreffende activa homogeen zijn, er op ieder willekeurig moment tot een transactie bereid zijnde kopers en verkopers te vinden zijn en de transactieprijzen publiekelijk bekend zijn. Of er sprake is van een frequente marktnotering zal gezien de diversiteit in verschijningsvormen van cryptocurrencies per individueel actief beoordeeld moeten worden op basis van alle feiten en omstandigheden – net als bij andere activa, zoals financiële instrumenten en agrarische voorraden.

Indien op grond van artikel 2:384 lid 1 BW andere beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde en waardevermeerderingen niet onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen maar rechtstreeks worden verwerkt in het eigen vermogen, worden deze waardevermeerderingen op grond van artikel 2:390 lid 1 BW opgenomen in een herwaarderingsreserve.

Op grond van artikel 11 Besluit actuele waarde (BAW) komt de marktwaarde als invulling voor de actuele waarde in aanmerking. Op grond van artikel 2:384 lid 1 BW kunnen andere beleggingen overigens ook worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de kostprijs.

4. Presentatie en toelichting

Wanneer een rechtspersoon cryptocurrencies houdt, is de RJ van oordeel dat de rechtspersoon rekening zou moeten houden met de bepalingen ten aanzien van presentatie en toelichting.

Artikel 9 van het Besluit modellen jaarrekening (BMJ) bepaalt dat wanneer een bedrag onder meer dan één post zou kunnen worden opgenomen, in de toelichting moet worden vermeld onder welke andere post of posten het bedrag kan worden opgenomen, hoe groot het bedrag is en waarop het betrekking heeft indien het in artikel 2:362 lid 1 BW bedoelde inzicht daardoor wordt gediend.

Ten aanzien van de presentatie van andere beleggingen bepaalt het BMJ niet op welke wijze een andere belegging in de balans moet worden gepresenteerd. Volgens artikel 7 lid 2 BMJ mogen posten worden ingevoegd voor zover de inhoud niet wordt gedekt door een in het gekozen model vermelde post die niet als ‘overige’ is aangeduid. Volgens de RJ kunnen daarmee andere beleggingen als een afzonderlijke post in de balans worden gepresenteerd, waarbij de bepalingen inzake het onderscheid tussen vlottende en vaste activa in acht worden genomen.

Op basis van artikel 2:362 lid 1 BW is het noodzakelijk dat alle gegevens worden verstrekt die voor de oordeelsvorming nodig zijn. Uiteraard speelt de omvang van de post uit hoofde van het aanhouden van cryptocurrencies een rol over de mate van detaillering van de gegevens in de toelichting; het zogenoemde materialiteitsaspect. In de Richtlijnen worden de termen ‘belangrijk’, ‘vereist voor het inzicht’, ‘noodzakelijk voor het inzicht’ en ‘relevant’ zonder verschil in betekenis gebruikt (RJ 115.222).

Ingevolge artikel 2:384 lid 5 BW moeten de grondslagen van de waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat met betrekking tot elk der posten uiteengezet (RJ 120.401).

Overeenkomstig de bepaling in alinea 124 van hoofdstuk 110 Doelstellingen en uitgangspunten is de RJ van oordeel dat een rechtspersoon die cryptocurrencies in haar jaarrekening verwerkt de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling van cryptocurrencies consistent moet toepassen. Tevens behoort de rechtspersoon dan te melden wat de doelstelling is van het houden van cryptocurrencies en welke overwegingen een rol hebben gespeeld voor de classificatie en waardering. Naar mening van de RJ zou de rechtspersoon een uiteenzetting moeten geven omtrent de aan cryptocurrencies verbonden risico's en de bedrijfsdoeleinden die daarmee worden gediend. Ofschoon cryptocurrencies niet als financiële instrumenten worden aangemerkt, kan aansluiting gevonden worden bij de bepalingen inzake de toelichting zoals opgenomen in paragraaf 9 van hoofdstuk 290 Financiële Instrumenten.

5. Slotbeschouwing

Via deze RJ-Uiting geeft de RJ overwegingen voor de verwerking, presentatie en in de toelichting op te nemen gegevens van cryptocurrencies en geeft hiermee ook enigszins richting aan de verwerking en de in de toelichting op te nemen gegevens van andersoortige 'andere beleggingen' zoals bedoeld in artikel 2:384 lid 7 BW. De RJ is zich er van bewust dat de verschijningsvormen van deze andere beleggingen zeer divers kunnen zijn.

De RJ heeft ervan kennisgenomen dat diverse nationale en de internationale *standard setters* doende zijn analyses te verrichten over de wijze van verwerking van cryptocurrencies in de jaarrekening. Indien specifieke ontwikkelingen daarin aanleiding geven tot een nieuwe zienswijze over de verwerking van cryptocurrencies, zal de RJ hierover communiceren.

Indien u vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van deze RJ-Uiting, nodigt de RJ u uit om – bij voorkeur per email (secretariaat@rjnet.nl) – contact op te nemen met het RJ-secretariaat.

Amsterdam, 4 oktober 2018